

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL
PËR MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE
TË LËNDËS ART PAMOR
2017**

1. HYRJE

Aftësia e mësuesve për ta bërë arsimimin e nxënësve, “preokupimin” kryesor të ditës, kërkon përkushtim, përgjegjshmëri dhe standarde të larta në punë dhe sjellje. Mësuesit veprojnë me ndershmëri dhe integritet, kanë njohuri të forta shkencore, përdorin dijet dhe aftësitë e tyre, por në të njëjtën kohë përfitësojnë njohuritë nëpërmjet vetëvlerësimeve të vazhdueshme, krijojnë marrëdhënie pozitive profesionale dhe punojnë me prindërit në interesin më të mirë të nxënësve të tyre.

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së Artit pamor është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA) për t’u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së Artit pamor në përgatitjen për testimin kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit si dhe të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave Arsimore për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MAS-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- Dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me procesin e të nxënësve;
- Programet përkatëse lëndore;
- Aspekte të pedagogjisë, metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi dhe përdorimit të TIK në procesin e të nxënësve në përgjithësi dhe të Artit pamor në veçanti;
- Aspekte të etikës dhe të komunikimit;

¹ Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS-it që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- Përmbajtja shkencore e lëndës sipas programeve lëndore përkatëse.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së Artit pamor në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DAR/ZA-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- të ofrojë një program të detyruar, për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe të zbatojë legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimdhënie të suksesshme;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie –nxënies;
- të përdorë aftësitë e TIK-ut, si një nga risitë më të fundit në mësimdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë, përcaktohen:

- kompetencat profesionale, si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
 - literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës.
- Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

FUSHA : DOKUMENTE ZYRTARE	
Kompetenca	Literatura e rekomanduar
Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe dokumentacionit shkollor	
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; • demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies; • zbaton etikën profesionale të mësuesit; • respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë, i ndryshuar. • Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), nr. 343, datë 19.08.2013. • Udhëzimi nr. 16, datë 03.08.2016 për vitin shkollor 2016-2017, në sistemin arsimor parauniversitar. • Udhëzimi nr. 44, datë 16.10.2014 “Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin nr. 21, datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore-edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”. • Udhëzimi nr. 26, datë 15.08.2015 “Zhvillimi profesional i punonjësve arsimorë”. • Udhëzimi “Për kriteret dhe procedurat e

	<p>kualifikimit të mësuesve”, nr. 2, datë 12.02.2015.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. • Udhëzimi nr. 38, datë 06.10.2015 “Për procedurat e lëvizjes paralele, emërimit dhe largimit nga puna të mësuesit në institucionet arsimore publike të sistemit arsimor parauniversitar”. • Karta e performancës së shkollës. • Standardet e shkollës si qendër komunitare.
--	--

FUSHA: PROGRAME LËNDORE

Kompetenca Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të artit pamor në shkollë	Literatura e rekomanduar
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; • përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin e zbatimit të programit; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të parashikuara në program; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza kurrikulare 2014. • Kurrikula bërthamë AMU, klasat 6-9. • Kurrikula bërthamë AML, klasat 10-12. • Programet me kurrikulën e bazuar në kompetenca klasat 6-7 dhe klasa 10.

<p>që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre;</p> <ul style="list-style-type: none"> • harton rezultate të nxëni për tema mësimore ose grup temash, tematikash, në përputhje me (shkathësitë) e programit; • kategorizon rezultatet e të nxënit të programit sipas shkallëve të taksonomisë së Blumit; • harton rezultatet të nxëni specifik që u përgjigjen niveleve të ndryshme të nxënësve; • tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të artit pamor); • shpjegon lidhjen program-tekst nxënës; • përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e rezultateve të të nxënit të programit; • siguron informacion që demonstroi lidhjen e artit pamor me lëndët e tjera dhe me jetën reale. 	
--	--

FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK-UT NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE	
<p align="center">Kompetenca I</p> <p align="center">Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e artit pamor</p>	<p align="center">Literatura e rekomanduar</p>
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; • demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.

<ul style="list-style-type: none"> • identifikon nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar); • planifikon punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me nevoja të veçanta; • demonstroi qëndrim pozitiv ndaj artit dhe lëndës së artit pamor; • edukon të nxënësit dashurinë dhe kërshërinë ndaj lëndës së Artit pamor; • motivon nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e progresit të tyre; • krijon klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; • punon me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. 	
<p style="text-align: center;">Kompetenca II</p> <p style="text-align: center;">Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e artit pamor</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një rezultati të caktuar; • përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur e krijues të nxënësve; • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e rezultateve të të nxënësve përmes krijimit të një situatë të nxënësve (sipas qasjes së kurrikulës së re me kompetenca); • planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; • përdor metoda e teknika që nxisin zhvillimin e të menduarit kritik të nxënësve; • përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin, metodologjinë e mësimdhënies në artin pamor. • Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësim, përgatitjen e ditarit të mësuesit, organizimin e orës së mësim.

<ul style="list-style-type: none"> demonstron teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit; shpjegon parimet e hartimit të një testi ose detyre përmbledhëse. 	
Kompetenca III Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në artin pamor	Literatura e rekomanduar
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> prezanton imazhe të ndryshme duke përdorur teknologji të përshtatshme si: Power Point, word; nxit nxënësit të bëjnë prezantime në artin pamor duke përdorur programe kompjuterike të njohura për ta; gjen dhe përdor materiale nga website për të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënie-nxënien; përfshin nxënësit në projekte kurrikulare të lëndës së Artit pamor apo në projekte kurrikulare të integruara të cilat ndërthuren me kërkime, gjetje dhe përdorime materialesh nga website. 	<ul style="list-style-type: none"> Tekstet e arti pamor. Literaturë që ka në fokus përdorimin e programeve kompjuterike.

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE KOMUNIKIMIT	
Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit	Literatura
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> njeh rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të 	<ul style="list-style-type: none"> Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar. Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

<p>sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.</p>	
--	--

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	Literatura
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • njeh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • demonstroi zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

Kompetenca Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësime të lëndës së artit pamor	Literatura e rekomanduar
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dallon konceptet dhe shprehjet kryesore me të cilat operon lënda e artit pamor në klasat 1-9, 10-12; • përshkruan mënyrën e formimit të koncepteve pamore në klasat 1-9, 10-12; • përshkruan zhvillimin vertikal, nga njëri vit në tjetrin, të koncepteve dhe shprehjeve; • dallon ndërvarësinë e koncepteve artistike pamore nga njëri - tjetri dhe lidhjen me konceptet e lëndëve të tjera; • mblodh informacion të saktë e bindës për nxënësit e tij rreth vlerave përdoruese të artit pamor në lëndët tjera dhe në jetën e përditshme. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës.